

ΛΑΪΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

Ο ΖΑΝΤΑΧΑΡΗΣ

[Θρακικό παραμύθι]

(Συνέχεια και τέλος)

- Πού τ'ό εγχαίμας, άφίσει; 'Α! Ναι. Τό zalό κορίτσι ή 'Όμοιοφίλη, μόλις είδε ότι γελάστηκε από τής Στριγγλας Μάγισσας τήν κόρη, και έλασε τό Βασιλοπούλο, τό γάμο και τά κόπια τής, πήρε και συμβουλεύτηκε τό μαγαζί, και τής ελεπε να μαζαρωθής.

Τό σχολι, και τήν συμβούλευσε να χωρισθής.

Και τήν πέτρα, που έπέμενε εις τήν όπομονή.

- Έσκυψε τό κεφάλι τής και άποφασισε να όπομής. Μα να πάλι τό πουλάκι, άπ' έξω στην κληματαιριά και πάλι κελαιδούσε.

Καλή 'σαι και καλά κεντάς,
με προσκοπή και χόρι.
Μά, κόρη μου, μην κάθουσι
άν θες τόν Ζανταχάρη.

- Τι να κάμω ; ρώτησε τό πουλί, ή ζοπελιά.
- Να φτειάσης, τής ελεπε, τρία ζευγάρια παπούτσια σιδερένια, και να τραπήξής, να πές... κ' αυτά θα λιώσουν και συ θα πηγαινής, θα πηγαινής, κ' άν κάμης ότι πρέπει, θα τόν βοηθής.
- Και ποσ' έξω τόν δρόμο ;
- 'Ο «κατσουλιέρης» τό πουλάκι πούνε κάτω στην αύλή, θα πάη μπροστά, και συ όλο και από πίσω... κ' από πίσω...

Σηκώνεται, μπροστά ό κατσουλιέρης, πίσω αυτή :

Δρόμο πέρνει, δρόμο άφίνει
τά κακά τής μοίρας, δεν τ' άφίνει.

Πέρισε βουνά, λαγκάδια, διάση, θάλασσες και ποταμούς, έλωσαν τα παπούτσια, μά ό Ζανταχάρης, πουθενά! Κοπάνισε και έρωγε συναπόστορο, για να τής δίγη ζωη και δόξα με τήν πύρα του για δρόμο και είναι νερό, κάρτε πρωί, άπ' τις δροσιές των φύλλων. Έτσι έφτασε σ' ένα φοθονο. Έκει ήτανε μια γυναίκα που φούνηζε με τά χέρια τής και «κάνιζε» με τά βουτιά τής. Μα ήτανε ό φουφός τής σβυστός. Φωτιά δεν ελε κ' έφαζε!

- Και τι θα φάν τό βράδυ, οι άντροιωμένοι που θα ρηθόνε.

Τότε τό κορίτσι δίνε τήν «καούσι» από τόν συναπόστορο και άναψε και γλόγωσε ό φουφός.

- Τι zalό θέλεις να σου κάμω, για τό zalό που μου κάμης ;

- Πού ελεπε ό Ζανταχάρης, ξεφύεις ;

- Έγώ δεν ξεφω. Αλλά βλέπεις έκεινο τό «ηλό, κεί πάνω, σάτι ; Έκει άπάνω στα κεραμίδια κάθεται μια μικραμένη Λράκισσα και κάνει άδράχη. Τ' άδράχη χρέμεται κάτω στην αύλή. Έκει κοντά εινε μια συζιά με γινόμενα συζα. Σό να μη φας από αυτά. Γιατί ή κλάρος τής συζιάς, δεν εινε από έξω, παρά από πεθαμένο κόκκαλο. Καθώς γνέθει ή Λράκινα τ' άδράχη άνεβοκατεβαίνε. Μόλις πάλι, καταβής, θα καρφώσης στην άκρη του ένα σκυ. Θα ξανακαταβής θα βάλλης άλλο σκυ. Τρεις φορές. Και τότε ότι σου πει, θα κάμης. Τραβάει τό κορίτσι, κάνει ότι τής ελεπε ή φουφναρίσσα και στην τρίτη φορά άζοίει τήν Λράκισσι, να φωνάξει από πάνω:

Ποιός με γλόκανε, να τόν γλόκάνω.
Καλό μεγάλο να τού κάνω,

Τότε τό κορίτσι άνέβη άπάνω και ή μικραμένη γρηά του ελεπε :

Καλά, άν είσαι άξια και καλή,
θα ίδης τού γιου μου τό φιλι,
και τής μανούλας τήν ενχή.

- Θα είμαι, ελεπε τό κορίτσι.

- Πάρε έκει στην γαβούζα πέντε ψάρια, να τά τηγανίσης και άτηγανίστα να εινε !

Τό κορίτσι κάθης και έκλαιγε.

Μά να πάλι τό πουλάκι. «Τηγανίσε τα, τής λέει, από τήν μια μεριά και άφισε τα άτηγανίστα από τήν άλλη».

Σάν τό είδε ή Λράκινα, έθαύμασε και ελεπε :

- Για μάγισσας δουχατέρα είσαι,
για μάγια ξεφεις,
για τού γιού μ' τού Ζανταχάρη
άρμήνεια έχεις !...

- Πάρε τά πιάτα να τά πλύνης κ' άπλυτα να εινε. Πάλι τής ελεπε τό πουλάκι, έπλυνε τά πιάτα άπ' έξω και τ' άφησε άπλυτα από μέσα. Πάλι ή γρηά έθαύμασε :

- Για μάγισσας παιδι 'σαι,
για μάγια ξεφεις,
για τού γιού μ' τού Ζανταχάρη
άρμήνεια έχεις !...

Έτέλος πάντων άφου τήν δουκάσε πολύ, τήν άγάπησε και τήν έκαμε κόρη τής. 'Η 'Όμοιοφίλη, τής ελεπε που εινε, τι θέλει, τι ζητά ; Τότε τής ελεπε και ή γρηά, ότι ήταν ή βασίλισσα, τού Ζανταχάρη ή μάνα, και όλος ό τόπος έκει ήταν τό βασιλείο τής, μά ή Στριγγλα - Μάγισσα τήν μάγεψε, τήν έκαμε δραζόντισσα και τήν έβανε να κάθεται, σαν κουκουβάγια, στού παλατιού τήν στεγή, για να γνέθη, γιατί εμπόδισε τόν γιό τής, να στεφανωθεί τήν κόρη τής. Μόνον άν έτρωγε, από τ' άνδρός τής τού βασιλιά τό κόκκαλο, μέλι, τά μάγια θα ξεδ'αλυνότανε για αύτή. Τά κόκκαλα άφέσως έγιναν συζιά, με συζα φορτωμένη, συζα γεμάτα από μέλι τής καρδιάς. Έρωχησε και ξανάρωχησε αύτη τ' άδράχη τής, να πάση κανένα σκύο, μά όλο άδειο γινόζε. Άνθρώπος δεν ήταν για να τήν βοηθήση. Τά σπύια τής Πολιτείας τά έκανε κλαριά και τούς άνθρώπους πέτρες. Ούτε πουλιά, ούτε πεταλούδες, ούτε ζουζούνια, ούτε μυχρινγκούς, ούτε κανένα ζωντανό δεν άφισε στον τόπο. Τις πεταλούδες τις ελεψε κάμει χαμολούλουδα, τά σκουριότατα άγρωκάστανα, τούς καλογιάννους μόρια βασιναίας, τις σφήρες άγάθια σε «ταλιά» και τούς ψύλλους σόζνη...

Ούτε κανένα να περάση, διαβάτης, στρατοζόπος, θα μπορούσε. Πέρα έκει στο φοθονο, που ήταν λιμάνι μια φορά, σαράντα Λράκους έβυλλε και φυλάνε μη διαβούνε άνθρωποι ή πουλιά, διαβάτες, στρατοζόποι, πετούμενο ή έρπετό...

Τόν Ζανταχάρη, τόν έχει κλεισμένο μέσα σ' ένα καρδί, που δεν έχει τρύπα, ούτε καν κλειδί. Κάθε ζόντο τόν ρωτάει για τήν κόρη τής :

- Θα τήν στεφανωθείς, γυναικα θα τήν πάσης ;

Κι' όσο έκεινος λέγει όχι, τόσο και τό σούφλι τού καρδιού χοντράνει !...

Η κατάρη αύτή τού καρδιού, όσο μεγάλη και βαρειά κ' άν γίνεται, μόνον με κόκκαλα γονιών, θα πιάση. Τήν συμβουλεύουσε λοιπόν, να πάρη δύο κλάδους τήν συζιάς χωρίς να φορηθής άν εινε κρύο, σαν πεθαμένα κόκκαλα, εινε «κόκκαλα γονιών», να τό χτυπήση τρεις, τήν ώρα που ή μέλισσα γεννιέται τό μέλι, δηλαδή τό δειλινο, και να ελεψη τρεις φορές, κατάνη ζωντας τήν πουλιά:

'Η Στριγγλα σε ξηλόδασε
τά γονικά σε όλάνον
καρνοκλειόμενη ή φυλακά,
κόκκαλο τ' άντικλειδί,
χωρίς κλειδιά και κλειδαριά,
άνοιγει τό σεντόκι.

Έτσι κ' έγινε. Τήν ώρα που βασίλευσε ό ήλιος, κ' ή στριγγλας τώνε χόμα, για να άνέβυσε στη γη, βρήκε καιρό ή κόρη, χτύπησε τό καρδί, έκεινο άνοιξε κ' ό Ζανταχάρης βγήκε. Τού λέγει γρηγορα που εινε, τού δείχνει και ένα «μπογαλίκα» (δέμα), που τής έδωσε ή μάνα του, ή Βασίλισσα, για τόν δρόμο τού, και φεύγον.

Σάν άντεληφθη ή Μάγισσα τι έγεινε, ριχεται από κοντά για να τούς πιάση.

Δρόμο πέρνον, δρόμο άφίνον
τά κακά τής μοίρας, δεν τ' άφίνον.

Στάθηκαν λίγο να ξεκουαστούν. Άνοιγουνε τό δέμα βλέπουν ένα «καλούτι» σαπούνη, μια βοήρσα, μια χτένα κ.λ.π. Δεν πρόφθασαν καλά να ιδούν και να ή Μάγισσα ζοντοζυγώνει. Δένουν τό δέμα γρήγορα και δρόμο για να φύγουν. Καθώς φεύγανε, να και τούς πέφτει τό χένι. Βρρρρρρρ! Έκει που έπεσε τό χένι, γίνεται μια «Τσαλουργιά» (δάσος από άκανθώδη δένδρα, «σφαλάχτια»), που δεν μπορούσε κανέναν να τή διαβή..... Έτσι εύήξαν, καιρό και γλύτωσαν. Μα ή Μάγισσα δεν κάθεται. Γίνεται φωτιά και τρειε όλα τά «ταλιά», άνοιγει ό τόπος και περνάει. Σάν τούς ζοντοζυγώνουν, πετάνε τά παιδιά, τό «καλούτι» τό σαπούνη. Γίνεται ένα «αυλούρη» (λασπούρη) που ζωντανός, ή ζωντανό, ήταν άδύνατο να τήν περάση. Φεύγουν πάλι και γλυτώνουνε. Μα ή Μάγισσα δεν στέκει... Γίνεται άέρας παγωμένος. Βορριάς, Θρακιιάς και χρουσταλιάς. Παγώνει ή λασπούρα και περνάει από πάνω. Πάλιν τήν βλέπουν τά παιδιά, πάλιν πέρνον δρόμο. Ριχνον τήν βοήρσα τώρα και γίνεται ένα «ορμάν» (δάσος), τόσο πυκνό και τόσο σφιχτό, που ούτε άέρας δεν περνάσε. Μα ή μάγισσα, δεν χωράζεται. Γίνεται φειδι, σούφεται μέσα στους κορμούς, γλιστράει, σέρζει, φεύγει και να, και τούς προφτάνει άπολάν τότε τόν καθρέφτη, γίνεται λιμνη, θάλασσα πλατεία, μά κ' έχειν γίνεται ψάρι, πετάνε τότε τό μαγνηλί με όμύλη άπλώνεται, μά κ' ή μάγισσα γίνεται άέρας και τήν σκορπίζε..... Να τούς έφτασε !... Πετάνε τότε τό παιδι τούς κλάδους τής συζιάς, όπου κρατούσε, όταν τό καρδί άνοιζε και κεί

